DEO OPTIMO MAX. 88.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEIPARÆ, ET S. LUCÆ Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICO-CHIRURGICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS manè discutienda in Scholis Medicorum, die Martis primâ Aprilis M. DCC. XXXVIII.

M. FRANCISCO POUSSE, Doctore Medico, Præside.

An tumoris Cancrosi *radicitùs ablati* regeneratio *rursus Chirurgiæ tradenda ?*

I.

CANCROSAM molem dixeris tumorem durum, inæqualem, diversæ figuræ, Doloris sensu prædirum, universi Corporis partes Glandulosas, Mammarum imprimis afficientem. Diversos Carcinomatis agnosce gradus pro hujus diverso progressu atque majori mole. Incipiens seu nascens Carcinoma vix ciceris adæquat magnitudinem, raròque nisi contrectatione, aut compressione, aut divulsione doloris præbet sensum, tuncque occultus dicitur Cancer. Pro tumoris incremento Nervi, Membranæ, Vasa Lymphatica, Arteriæ, Venæ, ultrà modum distensa dolorem creant molestum qui pro adauctâ mole, cutis distensione & dilaceratione summum cruciatûs immanis gradum assequitur, tuncque horrenda visu, naribusque pro tetro fœtore intolerabilis Carcinomatis aperti species. Ne vulneris simplicis aut ulceris indolem ex aperto Cancro speres. Oras sæpiùs recurvas, colorem lividum, Carnes emortuas, fungosas Sanguine, aut sanie diffluentes promit: Tumoris figura Cancri fluviatilis æmula, undique sparsas mittendo radices è corneâ basi, quæ germen, enascentes. Cancri causam evolvere summum opus; eam tollere radicitûs non exiguus labor, quantumvis sagacis Medici Concilio quantumvis perito Chirurgo unâ consentientibus committatur Curatio.

I I.

GLANDULARUM opus secernere est. Dum liquida debitam fluiditatem, solida idoneam elasticitatem servant, integrum viget secretionis opus: pro liquidorum viscidâ aut coucretâ crasi, pro vasorum imminutâ vel adauctâ sive laxiori aut rigidiori elasticitate, Glandularum infactus, obstructio. Quænam fuerit utrorumvis vitii causa asserere arduum, quæ tamen qualis quantaque sit à rerum non naturalium abusu, nisi à nativo solidorum vitio repetenda Glandularum infarctûs obstructio soboles, quæ nisi resolutione aut supuratione terminata, scirhum parit. Scirhus tumor durus renitens, Doloris expers quem non raro, maximè in visceribus in eodem statu constantem ad ultimum vitæ terminum in plerisque in-

noxiè obſervabis. Partium externarum ſcirhum potiùs in Cancrum faceſſere quàm internarum conſtat experientiâ. A partium textura infirmiore, à vaſorum minore Diametro, à lentiore quam in partibus intimis liquidorum motu Scirhum oriri & probabile eſt, & veriſimile. De Cancri genuinâ causâ tum veterum, tum Chymicorum opinio nihil niſi verba, & utrorumque funditùs ruit ſyſtema quod effectus pro causâ ſtatuit. Carcinomatis originem cognoſcere cupis? Mechaniſmum evolve ex cujus violatis legibus Cancri cauſam & originem mox dignoſces. Hujus cauſam aliam externam, aliam internam nemo neſcit. Pro ictu vel caſu, aut violentiori compreſſione Glandulis Mammarum inflictis, vaſorum elater debilior Diameterque fit minor quàm ut ſucco ſecernendo facilis pateat aditus, tranſituſque liber unde ejuſdem ſucci mox fit ſtagnatio, concretio, induratio, quæ Cancri ut aiunt Germen, ubi maximè pro liquido ſtagnanti ſic intumeſcunt Glandulæ & indureſcunt ut nervorum atque vaſorum Lymphaticorum propagines velut ſtrangulatæ ſuo muneri exequendo impares factæ, molem conſtituant novam quæ pro Sanguinis ad eam jugi appulſu & ſtagnatione, creſcendo, partium vicinarum membranas & nervos diſtendit, hinc acutus Doloris ſenſus, vigiliæ, febris, appetitûs proſtratio, aliaque ſymptomata quæ graviora pro tumoris incremento, cutis diſtenſione majori tandemque dilaceratione, quæ Cancri aperti complementum eſt. Cancrum igitur Glandularum, vaſorum Lymphaticorum nervorumque compaginem in maſſam informem albicantem corneam, motûs expertem, immutatam agnoſce. Non alias ſubit leges Cancroſus tumor ab internâ causâ progenitus ſucci Glanduloſi ſtagnatio ſeu à laxiori, ſeu à rigidiori elaſticitate vaſorum, ſeu à viſcidiori aut concretâ nimis liquidorum craſi Glandulas inferciendo, pro ſucci ſtagnantis conditione earum ſtructuram ſenſim mutat, unde Cancroſus tumor ſolâ Chirurgi manu curabilis.

III.

TUMORIS cujuſcumque terminus vel reſolutio, vel ſuppuratio, vel induratio. Qui arte aut ipſâmet naturâ reſolvitur non ſine periculo novi in partem nobiliorem decubitûs; hinc non immeritò ſuppuratio reſolutioni anteponenda. Qui neque ſuppuratione, neque reſolutione ſolvitur tumor, indureſcit Scirrhi aut ſcrophularum naturam induendo longo & tædioſo remediorum apparatu, raròque ſanabilis. Qui remediorum eludit vires, ſoliùs naturæ beneficio, legitimâ victûs ratione ſuffultæ committendus; aliàs Medicamentorum vi exagitatus, Carcinomatis induet genium ſoli arti Chirurgiæ tradendi. Duplici methodo Cancroſum tumorem auferre, cauſticis cujuſcumque ſint generis & energiæ, quantumvis horum vel obtuſa vel temperata vis, ferrum præponendum. Doloris reverà minùs ferro creant, at ſæpiùs renovant, febrem invehunt, liquidorum ſolvunt craſim, unde Diarrhea ut plurimum lethalis; nervos ſollicitant, adigunt in ſpaſmum: curatio tandem diuturnior, & ſæpiſſimè propter virum proſtrationem deſerenda. Ferrum revera dolorem creat & acutum; ſed breviori temporis ſpatio finiendum. Quânam methodo tumorem Cancroſum mammæ, verbi gratiâ, auferre debeat Chirurgus jam nulla heſitandi ratio, veterum necnon quorumdem recentiorum ut potè crudeliori longiorique jam obſoletâ methodo. Sic in mammæ excidendo carcinomate ſe gerit Chirurgus; poſtquam nullas appendices radices dictas interiùs divagantes, tumoremque ſuprà muſculum pectoralem veluti fluctuantem obſervavit, ægrotantem in ſedili collocat, brachium lateris affecti abducit retrorsùm & extendit ut ſuprà muſculum pectoralem magis emineat tumoris moles & Baſis; mox ſiniſtrâ manu apprehendit tumorem & attollit quem infrà baſin dextrâ circoncidit ſcalpello paulo latiori, brachiumque ægrotantis ante operationem abducti mox jubet ad latus & antrorſum adduci, ut faciliùs partibus

relaxatis ſubtùs tumoris baſin digitos immittendo quidquid corruptum, quidquid à glandularum nativâ indole alienum, quidquid fungoſum aut durum corneolum & ſi quæ ſint appenſa ſtamina ſeu radices, ultrà quantùm poteſt harum propagines, digitis aut ſcapello eximat; nec corpori cellulari, neque ipſimet muſculi pectoralis membranæ parcendo: Operatione peractâ ſanguinem aliquandiù fluere ſinit, & uberiùs affluentem linteolis carptis & plumaceolis ſuperpoſitis manu contentis, molli ac graduali preſſione cohibet, quæ ſi impar, aquâ aluminosâ Plumaceolos intingit, tandem ſi fuerit opus vaſis injicit ligaturam. Sanguine cohibito Plumaceolos lenteolaque ſicca imponit, ut ſuperfluus ſanguis & humiditas abſumantur. Die ſequenti, niſi plumaceoli nimiùm adhæſerint, prior, quem vocant, tollitur apparatus, vulnuſque uti ſimplex vulnus plumaceolis digeſtivo balſamico intinctis curatur, tandemque majori in his, in illis minori temporis ſpatio ad cicatricem ducitur. Quæ perfecta dici meretur niſi nova carcinomatis ſuccedat germinatio quam denuò chirurgiæ tradere piaculum.

IV.

NOVI carcinomatis nova germinatio latentis cauſæ effectus. Num à ſolidorum, num à fluidorum vitio? Utraque ſuis argumentis opinio conſtat, unde nova dubitandi ratio; at qui rem penitiùs & abſque præjudiciis inquiret aliquid ignotum & ſingulo individuo proprium fatebitur. At, inquies, medici juris eſt rerum cauſas dignoſcere, aliàs in praxi nullo fretus principio, nullo ductus filo, more cœci titubans deerrabit, ſolique fortunæ fœlicis casûs, ſi quis fuerit, tribuetur honos. Error aut ſuperbia! Rerum cauſas non niſi ab effectibus noviſſe homini datum, è quibus ſuam agendi normam mutuatur. Singulo individuo quid proprium ineſſe quæcunque ſenſibus obvia ſatis apertè declarant. Undenam tanta homines inter vultûs, vocis, geſtûs, animi panthematum diverſitas atque diſcrepantia? Non ſolùm in externo habitu, eam diverſitatem reperies; in interiori eandem obſervabis; hinc appetitûs circa alimenta varia diverſitas. Cibus qui in hoc alimoniam ſuppeditat, in illo nauſeam movet, in alio cathartici vices ſupplet & non rarò eadem quæ toxicum invehit ſymptomata. Ex Medicamentorum uſu & effectibus idem judicaveris. Radix Braſilienſis dyſenteriæ remedium ſpecificum, incaſſùm pluribus adhibetur, quam Medicamenta aliis benè multis damnoſa aut ſaltem inutilia felicitèr curant. Cortex Peruvianus nunquam ſatis ad febres intermittentes curandas laudandum remedium, aliquando invito prudentes & in praxi verſatiſſimi medici conſilio ſine ullo fœlici eventu, imò nonnunquam cum febris exacerbatione uſurpatur, quæ à medicamentis minoris energeïæ, minuſquàm febrium intermittentium naturæ accommodatis radicitùs ſolvitur. Quod tandem mirum magis quàm hydrargirum cujus in lue venereâ radicitùs curandâ virtus ab omnibus practicis tanquam verum ſolumque remedium celebratur? Quot tamen hominum millia hujus remedii vires aut noxias aut ſaltem inutiles experti quamvis ter quaterve vel ab exercitatiſſimis in hoc adhibendo remedio viris methodicè fuerit adhibitum: undenam ea effectuum diverſitas niſi à quâdam & individuali liquidorum craſi quam nec ratione, nec experientiâ niſi fortuitâ medicus dignoſcit. Non igitur mirum in carcinomatis *regeneratione*, nihil à cæteris effectibus diverſum quorum intimiores cauſas potiùs ex effectibus ſubodorari quàm dignoſcere valet hominis ſagacitas.

V.

CARCINOMA forſàn inquies, primitùs geniti non magis operationem chirurgicam exigit quam carcinoma renaſcens, cujus cauſa eadem, quæ ignota, propria individuo & inexpugnabilis, quod innuit hyppocrates aph: 38 ſect: VI, *quibus cancri occulti ſunt non curare melius eſt, curati enim citò pereunt.* Carcinoma

ab individuali liquidorum crasi vitiatâ exortum, iisdem symptomatis signisque stipatur quibus carcinoma à causa communi progenitum solùmque ab effectibus seu regeneratione suam, ignotam anteà profert indolem, proindeque in eo casu humanitati repugnat opem pluribus non solùm innoxiam sed & utilem denegare: at, instas, harum nulla quibus excisum carcinoma convaluit, imò citò periit: & si quædam radicitùs curata, tumorem scirrhosum potiùs quàm cancrosum credas. Resque innumeris exemplis confirmatur. At quis asserere ausit tumorem excisum non fuisse ab individuali causâ natum? Quisnam de omnibus circonstantiis, seu ante operationem seu in ipsâmet operatione, seu post peractam satis monitus, utrum verbi gratiâ, ante operationem ægrotans diætam tenuem, humidam, dulcem partium phlogosi, præcavendæ idoneam observavit. Utrùm chirurgus suum opus dextrè, & ut par est absolvere potuerit, utrum in vulneris curatione chirurgus, aut ipsamet ægrotans nihil peccaverit, utrùm tandèm post perductum ad cicatricem vulnus, longo temporis spatio de diætâ & medicamentis in tali casu requisitis religiosè medici consilio obtemperaverit? Scirrhus à carcinomatis mole nimiùm discrepat quàm ut practicis illudat. Scirrhosus tumor glandularum induratarum vasorumque cujuslibet generis compago. Cancrosus, albicans cornea moles, nullius figuræ tenax, in quâ nec glandularum, nec vasorum cujuslibet generis rudimenta. Dubitas? Tumorem excisum cultro anatomico seca, nihil aliud observabis. Innumeræ, aut pro rerum naturalium abusu, aut aliâ quâvis de causâ periere. Quid inde? Num ideò quodvis carcinoma soli naturæ aut potiùs morti tradendum ineluctabili. Plures post genuinum carcinoma ferro excisum secundâ utuntur valetudine, medico satis ut rebus ritè dispositis, aliùs molis cancrosa suadeat excisionem, nihilque contraria probat experientia: aliàs quot hominum millia inter immanes cruciatus perirent qui lithiasi laborantes, chirurgi repellerent manum, aliorum post operationem, defunctorum exemplo territi. Esto; at inquies renascens carcinoma iisdem stipatum symptomatis quibus primitùs exortum, utriusque eadem causa & origo eandem quoque curandi methodum, novam ideò operationem desiderat. Chirurgicæ operationis cujuslibet finis morbi causa ablatio vel saltem vitæ conservatio. Neutrum verò in renascentis carcinomatis seu causticis, seu ferro ablatione spetandi locus, imò graviora inde symptomata, majus inde vitæ periculum. Causam morbi, jam inexpugnabilis cognitam, aggredetis, ad quam debellandam media in usum revocas quæ pro aliùs deinceps regerminationis metu multò quam in prima operatione graviora. Hinc præter dolorem operationis comitem, animi mœror, vigiliæ, febris, fastidium, virium deniquè prostratio mortis præmaturæ prodromi.

Ergo tumoris Cancrosi *radicitùs ablati* regeneratio *non rursus Chirurgiæ tradenda.*

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Guillelmus-Josephus de l'Epine, Chirurgiæ Gallico, Idiomate Professor.
M. Ludovicus-Hieronymus Cosnier.
M. Ludovicus-Joannes le Thieullier, Regis Consiliarius & in majori Consilio Medicus Ordinarius.
M. Nicolaus le Roy de Saint Aignan.
M. David Vasse.
M. Andreas-Josephus Seron.
M. Michael-Ludovicus Vernage.
M. Joannes-Franciscus Leaulté.
M. Jacobus-Antonius Millet.

Proponebat Parisiis, GUIDO-ANDREAS GARNIER, Parisinus, Baccalaureus Medicus, A. R. S. H. 1738. à sextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Universitatis & Facultatis M... Typographi, 1738.